

Agentúry EÚ

Európska únia
Európsky sociálny fond

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

APOS

Asociácia pre občiansku spoločnosť

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Informačná brožúra pre menej rozvinuté regióny o Európskom parlamente ako spolutvorcovi európskych verejných politík.

Táto informačná brožúra je súčasťou série materiálov, ktoré vznikajú v rámci projektu „Participácia ako kľúč k modernej verejnej správe“, ktorý realizuje Asociácia pre občiansku spoločnosť. Všetky užitočné informácie o projekte nájdete na webovej stránke www.oeuropa.sk. Cieľom projektu, je zvýšiť záujem širokej verejnosti vo vybraných slovenských krajoch o témy fungovania verejnej správy na Slovensku, ale aj v Európe. V sérii brožúr sa postupne dozviete o tom, ako fungujú európske inštitúcie, ako si volíme svojich zástupcov do Európskeho parlamentu, aký dopad na Slovensko majú európske politiky alebo aké sú hlavné princípy fungovania verejnej správy.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci operačného programu Efektívna verejná správa.

Základné informácie

Agentúry v Európskej únii nie sú súčasťou inštitúcií alebo orgánov EÚ. Sú to samostatné právne subjekty, ktorých úlohou je plniť technické a vedecké úlohy, čím pomáhajú inštitúciám EÚ.

Typy agentúr

V Európskej únii sú 4 typy agentúr:

- **Decentralizované agentúry:** ako vyplýva z názvu, tieto agentúry sú decentralizované, teda rozmiestnené po celej Európe. Prispievajú k vykonávaniu politik Európskej únie. Taktiež sústreďujú technické a odborné vedomosti a skúsenosti, čím podporujú spoluprácu medzi národnými vládami jednotlivých členských štátov a EÚ. Tieto agentúry riešia každodenné problémy obyvateľov Európskej únie. Decentralizovaných agentúr je v EÚ najviac spomedzi ostatných agentúr, spolu 30. Sú zriadené na neobmedzené časové obdobie.
- **Výkonné agentúry:** ich úlohou je riadiť osobitné úlohy spojené s programami EÚ. Pracujú na základe iniciatív Európskej komisie a venujú sa rôznym oblastiam. Všetky tieto agentúry majú sídlo v Bruseli, v Belgicku, teda nie sú rozdelené po členských krajinách EÚ. Sú zriadené na obmedzené časové obdobie a je ich spolu 6.
- **Agentúry spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky:** tieto agentúry majú jasne vymedzené technické, vedecké a riadiace úlohy. Úlohou tohto typu agentúr je vykonávanie spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Tieto agentúry sú zriadené 3.
- **Agentúry a orgány EURATOM:** dôvodom ich zriadenia bola podpora dosiahnutia cieľov vyplývajúcich zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (EURATOM). Tieto agentúry sú zriadené 2¹.

DECENTRALIZOVANÉ AGENTÚRY

- **Agentúra pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER):** jej cieľom je bezpečnejší, konkurencieschopnejší a účinnejší trh s energiami. Sídli v Slovinsku.
- **Agentúra Európskej únie pre azyľ:** táto agentúra poskytuje podporu členským krajinám EÚ na efektívnejšie vykonávanie právnych predpisov EÚ v azylovej oblasti práva. Sídli na Malte.
- **Úrad Orgánu európskych regulátorov pre elektronické komunikácie (Úrad BEREC):** tento úrad zabezpečuje zachovanie jednotného uplatňovania nariadení pri elektronickej komunikácii v rámci celej Európskej únie. Sídli v Lotyšsku.
- **Úrad Spoločenstva pre odrody rastlín (CPVO):** tento úrad udeľuje právo duševného vlastníctva pre nové odrody rastlín v rámci Európskej únie. Sídli vo Francúzsku.
- **Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA):** dbá na to, aby pracoviská pre zamestnancov boli bezpečnejšie, zdravšie a produktívnejšie. Sídli vo Francúzsku.
- **Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex):** jej úlohou je pomôcť krajinám riadiť vonkajšie hranice a tiež zjednocovať kontroly prostredníctvom technickej podpory a znalostí. Sídli v Poľsku.
- **Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA):** podporuje úsilie členských štátov EÚ pre zvyšovanie bezpečnosti prostredníctvom technológií. Sídli v Estónsku.
- **Európska agentúra pre bezpečnosť letectva (EASA):** zabezpečuje bezpečnostné a enviromentálne normy jednotné pre všetky krajiny EÚ v civilnom letectve. Sídli v Nemecku.
- **Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA):** vykonáva dohľad vo všetkých štátoch EÚ a tiež pracuje na vykonávaní pravidiel pre bankovú reguláciu. Sídli vo Francúzsku.
- **Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb (ECDC):** jeho úlohou je príprava jednotlivých krajín EÚ na zastavenie rôznych infekčných chorôb, ktoré postihnú danú krajinu. Sídli vo Švédsku.
- **Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop):** úlohou strediska je zabezpečenie potrieb organizácií v odbornej príprave. Sídli v Grécku.
- **Európska chemická agentúra (ECHA):** jej úlohou je vykonávať právne predpisy v oblasti chemikálií. Sídlo má vo Fínsku.

1. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_sk

- **Európska environmentálna agentúra (EEA):** jej úlohou je zabezpečovať informácie o enviromentálnych politikách. Sídli v Dánsku.
- **Európska agentúra pre kontrolu rybárstva (EFCA):** zabezpečuje kontrolu, inšpekciu a dozor v rámci spoločnej rybárskej politiky. Sídli v Španielsku.
- **Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA):** tento úrad poskytuje údaje o nebezpečných potravinách a s tým spojených rizikách. Sídli v Taliansku.
- **Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound):** jej úlohou je zlepšenie životných a pracovných podmienok. Sídli v Írsku.
- **Európsky inštitút pre rodovú rovnosť (EIGE):** jeho úlohou je dosiahnutie rodovej rovnosti v krajinách EÚ. Sídli v Litve.
- **Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA):** zabezpečuje poradenstvo inštitúciám EÚ v oblasti zachovania účinného a stabilného finančného systému. Sídli v Nemecku.
- **Európska námorná bezpečnostná agentúra (EMSA):** jej cieľom je zvýšenie námornej bezpečnosti a ochránenie námornej dopravy, ako aj zníženie znečistenia. Toto sa snaží dosiahnuť prostredníctvom rozširovania vedomostí a znalostí. Sídli v Portugalsku.
- **Európsky orgán práce (ELA):** zabezpečuje uplatňovanie pravidiel v rámci cezhraničnej mobility pracovnej sily a sociálneho zabezpečenia. Sídlo má v Slovenskej republike.
- **Európska agentúra pre lieky (EMA):** jej úlohou je hodnotenie a monitorovanie liekov v rámci EÚ. Sídli v Holandsku.
- **Európske monitorovacie centrum pre drogy a drogovú závislosť (EMCDDA):** zabezpečuje informácie v oblasti drog a drogových závislostí. Sídli v Portugalsku.
- **Agentúra Európskej únie pre sieťovú a informačnú bezpečnosť (ENISA):** jej úlohou je pripraviť krajiny na prípadné problémy s bezpečnosťou a tiež reagovať na rôzne kybernetické hrozby. Sídli v Grécku.
- **Agentúra Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL):** ako už vyplýva z názvu, jej úlohou je odborná príprava pre policajtov a ďalších príslušných orgánov, ktoré presadzujú právne predpisy v rámci Európskej únie. Sídli v Maďarsku.
- **Európsky policajný úrad (Europol):** jeho úlohou je podpora agentúr pri presadzovaní práva Európskej únie. Sídli v Holandsku.
- **Železničná agentúra Európskej únie (ERA):** jej úlohou je zlepšenie železničného systému, tiež vypracovanie spoločných technických a bezpečnostných noriem pre všetky krajiny EÚ. Sídli vo Francúzsku.
- **Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA):** jeho hlavnou úlohou je ochrana stability finančného systému EÚ, sídli vo Francúzsku.
- **Európska nadácia pre odborné vzdelávanie (ETF):** jej úlohou je podporovanie krajín v reformách systémov vzdelávania. Sídli v Taliansku.
- **Agentúra Európskej únie pre základné práva (FRA):** poskytuje poradenstvo členským štátom EÚ v oblasti základných práv. Sídlo má v Rakúsku.
- **Európska agentúra pre vesmírny program (EUSPA):** táto agentúra podporuje investície do vesmírneho programu, aj do satelitných a navigačných technológií. Sídli v Českej Republike.
- **Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO):** riadi právo v oblastiach ochranných známk a dizajnu. Sídli v Španielsku.
- **Jednotná rada pre riešenie krízových situácií (SRB):** zabezpečuje vytváranie pravidiel a postupov pre riešenie krízových situácií bánk. Sídli v Belgicku.
- **Eurojust:** jeho hlavnou úlohou je podpora justičnej spolupráce. Sídli v Holandsku.
- **Prekladateľské stredisko pre orgány Európskej únie (CdT):** zabezpečuje preklady do národných jazykov Európskej únie. Sídli v Luxembursku.

zdroj: <https://unsplash.com/>

VÝKONNÉ AGENTÚRY

- **Výkonná agentúra pre inovácie a siete (CINEA):** úlohou tejto agentúry je riadenie programov Európskej únie v oblastiach dopravy, energetiky, ale aj telekomunikácií
- **Výkonná agentúra Komisie (EISMEA):** táto agentúra má viac rôznych úloh. Pomáha malým podnikom udržiavať konkurencieschopnosť, tiež riadi programy, ktoré sa týkajú životného prostredia, výskumu, energetiky, ale aj rybolovu
- **Výkonná agentúra Európskej rady pre výskum (ERCEA):** táto agentúra riadi programy zamerané na výskum
- **Európska výkonná agentúra pre vzdelávanie a kultúru (EACEA):** rieši niekoľko oblastí. Sú to financovanie vzdelávania, kultúry, športu, občianstva, dobrovoľníctva, tiež rieši aj audiovizuálny sektor
- **Európska výkonná agentúra pre výskum (REA):** táto agentúra je orgánom, ktorý financuje výskum a inovácie
- **Výkonná agentúra pre zdravie a digitalizáciu (HaDEA):** jej úlohou je obnova Európy po pandémie COVID-19. Európa by sa naplnením cieľa tejto agentúry mala stať ekologickejšou, digitálnejšou a lepšie pripravenou na ďalšie výzvy²

AGENTÚRY SPOLOČNEJ ZAHRAŇIČNEJ A BEZPEČNOSTNEJ POLITIKY

- **Európska obranná agentúra (EDA):** táto agentúra podporuje rozvoj schopností a vojenskú spoluprácu medzi jednotlivými štátmi Európskej únie. Tiež podporuje výskum a vývoj technológií v oblasti obrany. Sídli v Belgicku
- **Inštitút Európskej únie pre bezpečnostné únie (EUISS):** tento inštitút má na starosti vypracovanie analýz, tiež organizuje diskusné fóra a prispieva do diskusií v oblasti bezpečnostnej stratégie v Európe. Sídli vo Francúzsku
- **Satelitné stredisko Európskej únie (SatCen):** stredisko poskytuje produkty a služby v oblasti spravodajstva formou údajov zo

2. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/institutions-and-bodies-profiles_sk?f%5B0%5D=oe_organisation_eu_type%3Ahttp%3A//publications.europa.eu/resource/authority/corporate-body-classification/AGENCY_EXEC

satelitov. Tým zabezpečuje dostatočne skoré varovania pred potenciálnymi hrozbami, tak aby bolo možné pripraviť opatrenia v potrebných oblastiach. Sídli v Španielsku.

AGENTÚRY A ORGÁNY EURATOM

- **Zásobovacia agentúra EURATOM:** táto agentúra zabezpečuje dodávky jadrového paliva pre jednotlivých užívateľov v rámci Európskej únie so sídlom v Luxembursku
- **Spoločný podnik Fusion for Energy (F4E):** tento podnik patrí k projektu ITER (Medzinárodný termonukleárny experimentálny reaktor). Jeho cieľom je vedecká a technologická možnosť realizácie jadrovej syntézy. V rámci tohto projektu spolupracuje s Japonskom. Sídli v Španielsku³.

EURÓPSKY ORGÁN PRÁCE (ELA)

Európsky orgán práce bol vytvorený 31. júla 2019 na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie 2019/1149.

Sídlom tohto orgánu je Bratislava. Je to zatiaľ jediná agentúra EÚ, ktorá má sídlo na Slovensku.

ELA zatiaľ nedosiahla úplnú prevádzku, preto sa očakáva, že sa tak stane najneskôr do roku 2024.

Hlavnými úlohami sú:

- uľahčiť jednotlivcom a zamestnávateľom prístup k informáciám a koordinovať sieť EURES
- uľahčiť spoluprácu a výmenu informácií medzi členskými štátmi v záujme jednotného, efektívneho a účinného uplatňovania a presadzovania príslušných právnych predpisov Únie
- koordinovať a podporovať zosúladené a spoločné inšpekcie
- vykonávať analýzy a posudzovanie rizika v otázkach cezhraničnej mobility pracovnej sily
- podporovať členské štáty budovaním kapacít na účinné uplatňovanie a presadzovanie príslušných právnych predpisov Únie
- podporovať členské štáty pri riešení problému nedeklarovanej práce
- vykonávať mediáciu pri sporoch medzi členskými štátmi týkajúcich sa uplatňovania príslušných právnych predpisov Únie.”

Vedeli ste, že v Európskej únii je každý rok približne 850 000 sezónnych pracovníkov?

Pre zlepšovanie trhu práce, ELA vytvorila napríklad aj informačnú kampaň s názvom “Rights for All Seasons” (Práva na každú sezónu), ktorá je zameraná na sezónnu prácu a sezónnych pracovníkov. Upozorňuje v nej najmä na spravodlivé podmienky pre sezónnych pracovníkov v rámci EÚ a bezpečnosť. Jej cieľom zvýšiť povedomie o právach sezónnych zamestnancov a naopak o povinnostiach ich zamestnávateľov. V rámci kampane sa tiež sezónni pracovníci môžu dozvedieť o možnostiach poradenských služieb.

3. https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_sk